

Directie AV Secretariaat Taskforce DeeltijdPlus

Datum: 28 september 2008

Onderwerp: Presentatie Prinsjesdagborrel E-Quality

Dames en heren,

Het thema van deze middag is Tijd. Als er iets is waar vrouwen in Nederland te weinig van hebben, dan is het Tijd.

Vrouwen 'moeten' veel van zichzelf, van anderen. Ze moeten carrière maken. Economisch zelfstandig zijn. Ze moeten zwanger worden, borstvoeding geven, 'binden' met de baby. Ze moeten er zijn voor hun kleuter, hun schoolkind, hun puber. Hun huis moet netjes zijn, de boodschappen gedaan, partner moet aandacht krijgen en een sociaal netwerk is ook belangrijk. En er moet gezorgd worden voor zieke ouders, schoonouders, vrienden, buurvrouwen.

Dit 'heilig moeten' maakt het leven niet altijd gemakkelijk. In dit licht bezien is het geen wonder dat sommige vrouwen bij de lancering van de Taskforce Deeltijdplus sceptisch reageerden: alweer een overheidsclub die voor ons vrouwen gaat bedenken wat we allemaal moeten. Er kwamen soms boze reacties, van vrouwen die hun hele leven ingericht hebben om voor anderen te kunnen zorgen: 'moet ik nu ook nog meer uren gaan werken?'

Deze vrouwen hebben – tot op zekere hoogte - gelijk. Het is ronduit vreemd dat vrouwen nog steeds gezien worden als eerst verantwoordelijke voor vrijwel alle zorgtaken die nou eenmaal onderdeel van het leven zijn, voor vrouwen én voor mannen. In de tijd – en dat is al decennia geleden - dat vrouwen thuis zaten en mannen voor de kost zorgden, was dit vanzelfsprekend. Maar hoewel deze situatie nauwelijks meer bestaat, is de vanzelfsprekendheid gebleven. Het is deze vanzelfsprekendheid waartegen de Taskforce in het geweer komt.

Ik zou toe willen naar een samenleving waarin zorg voor naasten even vanzelfsprekend is als in je eigen levensonderhoud voorzien – voor mannen en voor vrouwen. Voor een dergelijke samenleving kunnen vrouwen zich inzetten. Hoewel het soms moeilijk is alle ballen in de lucht te houden, loont het op den duur werkelijk om te streven naar ten minste drie dagen betaald werk per week, óók als je jonge kinderen hebt. Je hebt zo veel te winnen: je houdt ‘feeling’ met je werk, creëert carrièreperspectief, financiële zelfstandigheid én het gevoel dat jouw bijdrage er werkelijk toe doet. Werk blijft belangrijk in je leven. Eventueel een paar uur meer gaan werken als de kinderen zelfstandiger zijn, wordt zo een kleine stap.

Moeten vrouwen dit dan allemaal weer in hun eentje doen? U zult begrijpen dat mijn antwoord hierop ontkennend is. Vrouwen kunnen deze omslag niet alleen maken. Ze hebben daarbij hulp nodig van mannen, van werkgevers en van de overheid.

Mannen kunnen evengoed zorgen als vrouwen, mits ze daar zelf voor kiezen en de kans krijgen van hun werkgever. Aan allebei schort het nu vaak nog. Hoewel mannen vaak aangeven minder uren te willen werken als er kinderen komen, werken jonge vaders in de praktijk meer uren dan wie ook in Nederland. Mannen zouden bewust kunnen vasthouden aan en handelen naar hun wens om bijvoorbeeld een halve dag minder te gaan werken, en dat ook bevechten bij de werkgever.

We hoeven het niet op een goudschaaltje te wegen, maar is het in een modern huishouden niet logisch als beiden ongeveer de helft te doen?

Werkgevers vinden zorg nog te vaak uitsluitend de verantwoordelijkheid voor thuis. Kinderen, een zieke moeder? Prima, als het bedrijf er maar geen last van heeft. In reactie hierop wordt de roep om formele regelingen waar werknemers een beroep op kunnen doen steeds groter. Terwijl het in veruit de meeste gevallen om maatwerk gaat, waar werkgever en werknemer samen heel goed uit zouden kunnen komen, mits flexibiliteit, creativiteit en vanzelfsprekende samenwerking voorop staan. Dit is één van de terreinen waar de Taskforce DeeltijdPlus, door middel van pilots, aan wil gaan werken.

De overheid tot slot heeft de laatste jaren een groot aantal regelingen gemaakt op diverse terreinen: kinderopvang, werktijden, verlof etc. Te oordelen aan het sterk toegenomen aantal vrouwen op de arbeidsmarkt de laatste tien jaar, heeft dit wel effect gesorteerd. De participatie lijkt nu echter te stagneren, zeker in uren. Hoe komt dat toch?

Ik zie het volgende beeld. Dit kabinet is ambitieus. Het staat voor: meer werken, meer zorgen, meer kansen voor vrouwen. Allemaal positieve ontwikkelingen. Maar burgers dreigen het overzicht te verliezen: kinderopvang, schooltijden, tussenschoolse opvang, buitenschoolse opvang, verlofregelingen, belastingmaatregelen, wet aanpassing arbeidsduur, regelingen voor mantelzorg, ... : een cascade van regels en instellingen die wél allemaal nodig zijn, maar die niet op zichzelf staan.

Ik zou het ten zeerste toejuichen als deze belangrijke aspecten van onze samenleving verbonden worden tot één overzichtelijk, begrijpelijk en uitvoerbaar geheel, kortom: tot één visie op de combinatie van arbeid en zorg.

De Taskforce DeeltijdPlus wil dat de combinatie van zorgtaken en grotere deeltijdbanen voor mannen en vrouwen – en dus een hogere arbeidsparticipatie - vanzelfsprekend wordt in onze samenleving. Dit kunnen we alleen bereiken door ons er gezamenlijk voor in te zetten. Die gezamenlijkheid is een verantwoordelijkheid van de overheid waar het bijvoorbeeld gaat om arbeidstijden, schooltijden en kinderopvang, van de werkgevers en werknemers waar het gaat om het vormgeven van arbeidsvoorwaarden, en niet in de laatste plaats een van vrouwen en mannen zelf bij het gesprek aan de keukentafel over een verdeling van arbeid- en zorgtaken.

Ik dank u wel.